

SOẠN BÀI ĐOÀN THUYỀN ĐÁNH CÁ (HUY CẬN)

Soạn bài Đoàn thuyền đánh cá của Đọc Tài Liệu giúp bạn nắm vững kiến thức và trả lời câu hỏi trang 142 SGK Ngữ văn 9 tập 1

KIẾN THỨC CƠ BẢN

HƯỚNG DẪN SOẠN BÀI ĐOÀN THUYỀN ĐÁNH CÁ

ĐỌC - HIỂU VĂN BẢN

LUYỆN TẬP

GHI NHỚ BÀI ĐOÀN THUYỀN ĐÁNH CÁ

Bài viết hướng dẫn **soạn bài đoàn thuyền đánh cá** được Đọc Tài Liệu biên soạn chi tiết giúp các bạn nắm vững các kiến thức quan trọng và trả lời tốt các câu hỏi trang 142 sách giáo khoa Ngữ văn 9 tập 1.

soạn bài

Đoàn thuyền đánh cá

Cùng tham khảo...

KIẾN THỨC CƠ BẢN

Tác giả

Huy Cận (1919 – 2005), tên đầy đủ là Cù Huy Cận, quê ở làng Ân Phú, huyện Vụ Quang (trước đây thuộc huyện Hương Sơn, sau là Đức Thọ), tỉnh Hà Tĩnh. Huy Cận đã nổi tiếng trong phong trào Thơ mới với tập thơ *Lửa thiêng* (1940). Ông tham gia cách mạng từ trước năm 1945 và sau Cách mạng tháng Tám từng giữ nhiều trọng trách trong chính quyền cách mạng, đồng thời là một trong những nhà thơ tiêu biểu của nền thơ hiện đại Việt Nam. Huy Cận đã được Nhà nước trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về văn học nghệ thuật (năm 1996).

Tác phẩm

Bài thơ Đoàn thuyền đánh cá được viết vào năm 1958, khi đất nước đã kết thúc thắng lợi cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, miền Bắc được giải phóng và đi vào xây dựng cuộc sống mới. Không khí hào hứng, phấn chấn, tin tưởng bao trùm trong đời sống xã hội và ở khắp nơi dấy lên phong trào phát triển sản xuất, xây dựng đất nước. Chuyên thâm nhập thực tế ở vùng mỏ Quảng Ninh vào nửa cuối năm 1958 đã giúp nhà thơ Huy Cận thấy rõ và sống trong không khí lao động ấy của nhân dân ta, góp phần quan trọng mở ra một chặng đường mới trong thơ Huy Cận. Bài này sau được in trong tập thơ Trời mỗi ngày lại sáng.

Bố cục:

- Khổ 1, 2: Cảnh đoàn thuyền đánh cá hào hứng ra khơi.
- Khổ 3, 6: Cảnh đánh cá khẩn trương ban đêm trên biển.
- Khổ 7: Cảnh đoàn thuyền đánh cá trở về giữa bình minh.

HƯỚNG DẪN SOẠN BÀI ĐOÀN THUYỀN ĐÁNH CÁ

Gợi ý trả lời các câu hỏi trang 142 sách giáo khoa môn Ngữ văn 9 tập 1:

ĐỌC - HIỂU VĂN BẢN

1 - Trang 142 SGK

Bài thơ được triển khai theo trình tự chuyển ra khơi của đoàn thuyền đánh cá. Dựa vào trình tự ấy, em hãy tìm bố cục của bài thơ.

Hãy nêu không gian và thời gian được miêu tả trong bài thơ.

Trả lời

Bài thơ được triển khai theo trình tự chuyển ra khơi của đoàn thuyền đánh cá.

Theo trình tự đó, có thể thấy bố cục của bài thơ như sau:

- Phần 1 (hai khổ đầu) Cảnh đoàn thuyền ra khơi và tâm trạng nao nức của Con người.
- Phần 2 (bốn khổ tiếp): Cảnh hoạt động của đoàn thuyền đánh cá trên biển.
- Phần 3 (khổ cuối): Cảnh đoàn thuyền đánh cá trở về.

Không gian, thời gian

- Không gian là mặt biển bao la, rộng lớn với sự hiện diện của mặt trời, mặt biển, trăng sao, mây, gió.

- Thời gian là nhịp tuần hoàn của vũ trụ: Từ lúc hoàn hôn buông xuống, trời biển vào đêm đến lúc mặt trời đội biển nhô lên, một ngày mới bắt đầu. Nhịp tuần hoàn của vũ trụ điễm nhịp thời gian cho đoàn thuyền đánh cá làm việc.

2 - Trang 142 SGK

Hình ảnh người lao động và công việc của họ được miêu tả trong không gian nào? Bằng những biện pháp nghệ thuật gì, tác giả đã làm nổi bật vẻ đẹp và sức mạnh của con người trước thiên nhiên vũ trụ.

Trả lời

Hình ảnh người lao động và công việc của họ được đặt vào không gian rộng lớn của biển trời, trăng sao để làm tăng thêm kích thước, tầm vóc và vị thế của con người. Nhà thơ đã sử dụng thủ pháp phóng đại cùng với những liên tưởng mạnh bạo, bất ngờ để sáng tạo hình ảnh về người lao động:

- *Câu hát căng buồm cùng gió khơi*
- *Thuyền ta lái gió với vàng trăng*
Lướt giữa mây cao với biển bằng
- *Đoàn thuyền chạy đua cùng mặt trời*

Nổi bật trong biện pháp xây dựng hình ảnh của tác giả là người lao động được sáng tạo trong cảm hứng lãng mạn, hoà hợp giữa thiên nhiên và con người.

Tham khảo những bài [phân tích vẻ đẹp người lao động trong bài Đoàn thuyền đánh cá](#) hay

3 - Trang 142 SGK

Bài thơ có nhiều hình ảnh đẹp tráng lệ, thể hiện sự hài hoà giữa thiên nhiên và con người lao động. Em hãy chọn phân tích một số hình ảnh đặc sắc trong các khổ thơ 1, 3, 4 và 7. Bút pháp xây dựng hình ảnh của tác giả trong bài thơ có đặc điểm gì nổi bật ?

Trả lời

Bài thơ là những bức tranh đẹp, rộng lớn, lồng lẫ kể tiếp nhau về thiên nhiên và đoàn thuyền đánh cá:

- Cảnh biển vào đêm vừa rộng lớn vừa gần gũi, thể hiện qua số sánh, sự liên tuôn bất ngờ và thú vị.

Mặt trời xuống biển như hòn lửa

Sóng đã cài then đem sắp cửa

Đây là hình ảnh lạ, sáng tạo và có tính hình tượng

- Cảnh đoàn thuyền đánh cá trên biển

Thuyền ta lái gió với buồm trăng

Lướt giữa mây cao với biển bằng

Ra đậu rặng xa dò bụng biển

Dàn đan thế trận lưới vây giăng

Những câu thơ thể hiện bút pháp lãng mạn và sức tưởng tượng phong phú, thể hiện niềm say mê hào hứng của con người trong lao động.

- Hình ảnh các loài cá trên biển:

Cá thu biển Đông như đoàn thoi

Đêm ngày dệt biển muôn luồng sáng

- Cá song lấp lánh đuốc đen hồng
- Vẩy bạc đuôi vàng lóe rạng đông
- Mắt cá huy hoàng muôn dặm phơi.

Bằng trí tưởng tượng phong phú, nhà thơ đã chấp cánh cho hiện thực trở nên lộng lẫy, kì ảo.

Xem thêm [Cảm nhận về đẹp thiên nhiên con người trong bài thơ Quê hương và Đoàn thuyền đánh cá](#)

4 - Trang 142 SGK

Bài thơ có nhiều từ hát, cả bài cũng như một khúc ca. Đây là khúc ca gì và tác giả làm thay lời ai? Em có nhận xét gì về âm hưởng, giọng điệu của bài thơ? Các yếu tố : thể thơ, vần, nhịp đã góp phần tạo nên âm hưởng của bài thơ như thế nào?

Trả lời

a) Nhiều từ "hát" được nhắc lại trong bài thơ:

- *Câu hát căng buồm cùng gió khơi.*
- *Hát rằng: cá bạc biển Đông lặng.*
- *Ta hát bài ca gọi cá vào.*
- *Câu hát căng buồm cùng gió khơi.*

Đó là khúc ca sảng khoái của người lao động đánh cá thể hiện niềm phấn khởi trước những thành quả lao động của mình.

b) Bài thơ theo thể tự do, mỗi dòng thơ gồm 7 tiếng, âm điệu bài thơ biến đổi phong phú.

- Trong khổ 1:

Mặt trời xuống biển / như hòn lửa.

Sóng đã cài then/ đêm sập cửa.

Âm điệu thơ khép lại với thanh trắc của các vần cuối với nhịp 4/3 mạnh mẽ.

Đoàn thuyền đánh cá / lại ra khơi

Câu hát căng buồm/cùng gió khơi.

Âm điệu thơ mở ra với thanh bằng của các vần cuối nhẹ nhàng, khoáng đạt.

- Những khổ thơ giữa phối hợp âm điệu thơ với những động tác dồn dập dật biển, dàn đan thế trận, đêm thở sao lùa, kéo xoắn tay, lưới xếp, buồm lên... tạo nên những âm hưởng rộn ràng, sáng khoái biểu hiện được sự hăng say khẩn trương lao động và niềm phấn khởi của người đánh cá.

Bài thơ tạo được âm hưởng vừa khỏe khoắn, vừa sôi nổi lại vừa phơi phới, bay bổng. Góp phần tạo nên âm hưởng ấy là các yếu tố lời thơ, nhịp điệu, vần,..

Lời thơ đồng dục, điệu thơ như khúc hát say mê, hào hứng, phơi phới (bốn lần lặp lại lời “hát” trong bài thơ).

Đặc biệt cách gieo vần có nhiều biến hoá linh hoạt, các vần trắc xen lẫn vần bằng, vần liền xen với vần cách. Các vần trắc tạo sức dội, sức mạnh, các vần bằng tạo sự vang xa, bay bổng...

Thiên nhiên như rộng mở với màu sắc mới của bình minh trên biển:

Mặt trời đội biển nhỏ màu mới.

Vần: “oi” là âm hưởng làm nền cho câu hát vang dội niềm vui sau một đêm dài lao động trên biển.

c) Kết luận

- Bài thơ Đoàn thuyền đánh cá đã khắc hoạ nhiều hình ảnh đẹp tráng lệ, thể hiện sự hài hoà giữa thiên nhiên và con người lao động, bộc lộ niềm vui, niềm tự hào của bài thơ trước đất nước và cuộc sống.
- Bài thơ có nhiều sáng tạo trong việc xây dựng hình ảnh bằng liên tưởng, tưởng tượng phong phú độc đáo, có âm hưởng khỏe khoắn, hào hùng, lạc quan.

5 - Trang 142 SGK

Qua những bức tranh về thiên nhiên và con người lao động trong bài thơ, em có nhận xét gì về cái nhìn và cảm xúc của tác giả trước thiên nhiên đất nước và con người lao động ?

Trả lời

Trước ngày cách mạng tháng 8 thành công, Huy Cận là một nhà thơ, lãng mạn với những vần thơ ướm át, ủy mị:

“Anh không uống, anh không ăn, anh không ngủ,
Anh khóc than, than khóc đến bao giờ
Nước mắt anh lày lội cả năm mờ
Nhỏ từng giọt xuống thân em lạnh lẽo”

Sau ngày hòa bình lập lại ở miền Bắc, cuộc sống xây dựng kinh tế mới trên toàn miền Bắc đã thổi vào luồng sinh khí cho ngòi bút Huy Cận nên những bức tranh đầy sức sống đã hiện ra: thiên nhiên và con người lao động trong bài thơ, thể hiện cái nhìn cuộc sống tươi vui, cảnh say sưa hào hứng của tác giả trước thiên nhiên, đất nước và con người lao động.

LUYỆN TẬP

Yêu cầu: Viết đoạn văn phân tích khổ thơ đầu và khổ thơ cuối của bài thơ

Bài làm tham khảo : [Cảm nhận khổ đầu và khổ cuối trong bài thơ Đoàn thuyền đánh cá](#)

GHI NHỚ BÀI ĐOÀN THUYỀN ĐÁNH CÁ

Những kiến thức cần nắm vững của bài học:

- Bài thơ Đoàn thuyền đánh cá đã khắc hoạ nhiều hình ảnh đẹp tráng lệ, thể hiện sự hài hoà giữa thiên nhiên và con người lao động, bộc lộ niềm vui, niềm tự hào của nhà thơ trước đất nước và cuộc sống.
- Bài thơ có nhiều sáng tạo trong việc xây dựng hình ảnh bằng liên tưởng, tưởng tượng phong phú, độc đáo có âm hưởng khoẻ khoắn, hào hùng, lạc quan.

• Bài thơ Đoàn thuyền đánh cá đã khắc hoạ nhiều hình ảnh đẹp tráng lệ, thể hiện sự hài hoà giữa thiên nhiên và con người lao động, bộc lộ niềm vui, niềm tự hào của nhà thơ trước đất nước và cuộc sống.

• Bài thơ có nhiều sáng tạo trong việc xây dựng hình ảnh bằng liên tưởng, tưởng tượng phong phú, độc đáo có âm hưởng khoẻ khoắn, hào hùng, lạc quan.

// Mong rằng nội dung của bài **hướng dẫn soạn văn 9 bài Đoàn thuyền đánh cá** này sẽ giúp các bạn ôn tập và nắm vững các kiến thức quan trọng của bài học. Chúc bạn luôn đạt được những kết quả cao trong học tập.

[ĐỪNG SAO CHÉP] - Bài viết này chúng tôi chia sẻ với mong muốn giúp các bạn tham khảo, góp phần giúp cho bạn có thể dễ dàng soạn bài Đoàn thuyền đánh cá một cách tốt nhất. "Trong cách học, phải lấy tự học làm cốt" - Chỉ khi bạn TỰ LÀM mới giúp bạn HIỆU HƠN VỀ BÀI HỌC và LUÔN ĐẠT ĐƯỢC KẾT QUẢ CAO.